

R.M.I.4°

205

Temesvári:

Béla király
krónikája

Tinódi:

Zsigmond király

Kolozsvár

1574

- Helldai: Cancimale I.

205

Béla király, kormánya
Tennován Jánosól
1871.

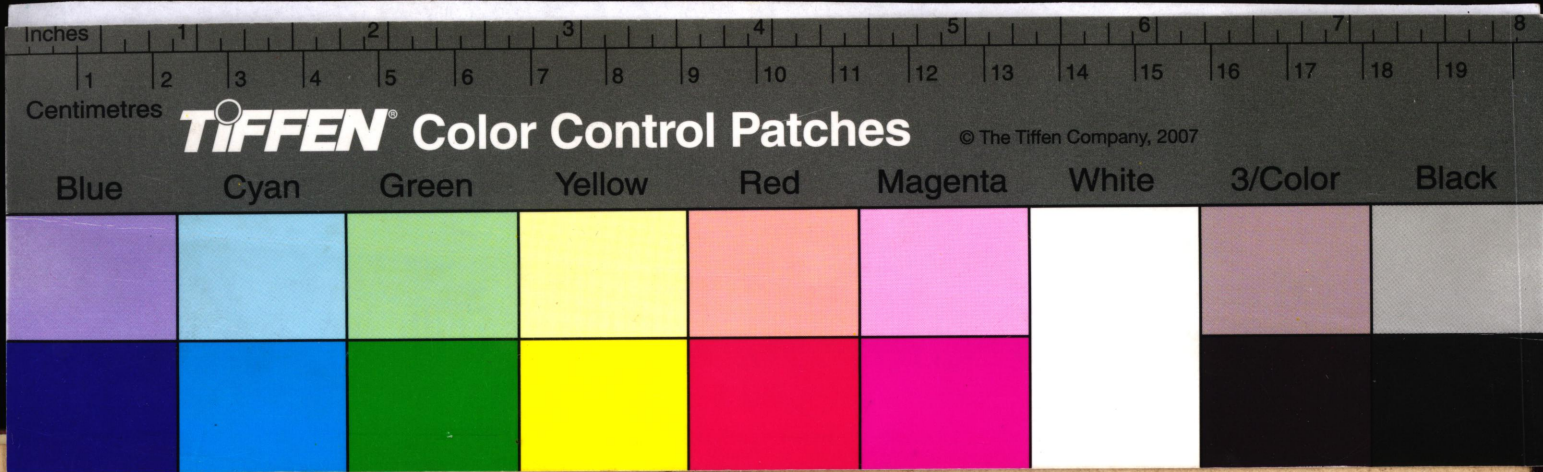
és

Zsigmond királyé
Tennóditól.

Levegő.

Sándor, Helldainak és kiadását nem
hozra fel.

Egyen című példány Helldai Gaspes funkcionálisában
1874. beiktatva mellettel, és annak számára nyomon
szavatott.
11. Jan. 12. 1874.

CHRONICA.
A BELA KIRALYROL, KINEC
Királyága alatt be iöttenecc à Tataroc Ma-
gyar orfágban, és el puftitot-
tác aſt Soc v̄deig.

ÉS
SIGMOND KIRALYNAC ÉS
Czaſárnac Chronicáia, Ség ének-
ben ſerezuén.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

NYOMTATTA COLOSVA-
rot Heltaj Gáſpar, 1574.

1814
1574
= 270

CHRONICA,
A BELA KIRALYROL, KINEC
 Királylaga allat be iöttenc à Tatároc Ma-
 gyar országban, és el puštított-
 ták ašt Soc v̄deig.

ÉS
SIGMOND KIRALYNAC ÉS
 Czafárnac Chronicáia, Ssep ének-
 ben berezuén.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

NYOMTATTA COLOSVA-
 rot Heltaj Gáspar, 1574.

1814
 1574
 = 240

113

113

113

113

2 BELA KIRALYNAC
CHROKAIÁ.

A Szent Thobiasnac Notaiára.

Chronikát immáran sookat hallatátoc, Irasban is tudom gyakran oluastátoc, Magyaroknac dólgantú czodalkoshatoc, Mert soe fele dolgoc iráttac meg rólloc.

Azért én is szólloc szerenczeieról, Régen raytoc történyt czoda esetekről: Tudom hasznos nektec emlekőznem erről, Hogy példát vegyetec tú minnyáian ebből.

Lám az bűn ért Isten országokat el vest, Példa erről nektec Magyar ország lehet, Emlekezem arról régen is mint veset, Pogan Tatarockal mint meg eméltöttet.

Az negyedic

3 Az negyedic Bela neuú Király vala, Jó Magyar orságot à ki bírta vala, Az András Királynac öreg bic fia vala, Ezer, két száz, hármintz ötben irnac vala.

Még czac öt estendőt wralkodot vala, Nagy focakásagu pogán Tatar feltámada, Ébác felől sálka módra iöttec vala, Nagy soe országokon Isten ecc estora.

Immár soe orságot oc el birtac vala, Asiát, Europát pusztítottac vala, Magyar ország felé el kezeltac vala, Ötszáz ezer ember seregekben vala.

Touéc hirté hán mar az Bela Királynac, Hogy pogán Tataroc reá indultanac, Ezen meg történe búucc Magyaroknac, Hogy pogán nemzettel oc elrontatnanac.

Oly igen kegyetlen mert à Tatar nemzet, Ferelmes életű, isonyo, rut nemzet, Mert ő nem tud semmi emberi erkölcszet, Hanem fene módra czac kegyetlenséget.

Semmi irgalmasság, kegyesség, nincz benne, Még affon népec is olyan kegyetlenec, Fene vad módára vagyon ő életec, Mint farkasnál el kel à ló hus ő közetec.

Igen hammar az vért nyersen is meg isszác, Ha kenyeret kapnac, asit belé aprittyác, Sőt meg embernecc testét is meg rágiác, A miből oc ebnecc, soha meg nem moszác. A iij Semmi

4 Semmi válogatás éteken nincz nekic, Ebec, Matskác, Louác hufár, téyet éfic, Barmoknac az iauát igen meg kimélic, Ha meg hal, vagy beteg, vagy béna, meg éfic.

Soha búkölkedőn őc nem könyörülne, Mikoron főlnac is, de czac vüöltezne, Kenyerec nekic nincz, de köllefél elne, Teyel, hussal, peppel, őc meg elégefnec.

Isten gyanant, Napot és Hódot imádnac, Babona, varáslást nagy lokat tanolnac, lóuendőt őrdegtől mert őc tudakoznac, Igaz Istent soha őc nem tanóltanac.

Minden fele lopás, kóborlás, latorfág, Kőstec bőuelkődic az nagy vlorafág, Toluayfág soc vagyon, és nagy faytalanfág, Alattoc valokon olly nagy nyomorufág.

Az Istent Tatároc Hiczogánac hiyác, Es az Feiedelmet Kamnac magyarázzác, Isten gyanant őtet è földön imádiác, Halotttyokat harmintz na piglan sirattyác.

De mikoron meg hall az ő Feiedelmec, Ottan válastratnac egy nyihány legényec, Velle egyetem be à solga legényec, Ott el temettetne vgyan cleuenc.

Ezeket à Sandor az régi vđőben, Caspius hegyeknec belső réseiben, Be sorította vólt, vgy
mint

5 mint egy rekezen, Hogy czacot laknánac ő-
töcke egy helyben.

Világi emberec ne esmernéc őket, Iffonyu, fertelmes, sene erkőkzeker, Erős vas kapuckal be sorita őket, Hegyekben be zárta, meg átkozta őket

Az után mikoron meg sockafottac vólt, Az ő határokban nem maradhattanac vólt, Erős vas kapukat mind le rontottac vólt, Onnat nagy erőuel el ki indultac vólt.

Soc nemzetlégeket féllel el biránac, Nagy féles orsfágot őc el foglalánac, Mellyet most is hinac az Tatár orsfágnac, Sántalan soc néppel, két orsfággal vadnac.

Terünc arra, mint lön az ő indulásoc, Ió Magyar orsfágban el be rohannásoc, Bathus neu ő vala az ő fő Hadnagyoc, Óvtánna esmet Feiedelm nagy soc.

Az Kumanusokra előb indulánac, Azzokat meg rontác, mindent pusztítánac, Kumánosoc főltac vala az Belánac, Hogy helyt adna nekic, hol meg maradvánac.

Tőn fogadást, hogy őket vgy tarttya, Mint az Magyarokat vgyan óltalmazza, Földet adá nekic az ő orsfágában, Kunoknac hiuattac ió Magyar orsfágban.

Immár Bela Király bizodalmos vala, Mert
Kunoc

6
Kunoc is Kerebryénné löttec vala, Magyar Király
hoz őc halgatnac vala, Az Tatárocc elöt el futtac
vala.

Oltalmában Bela Királynac valánac, Szolgá-
c nélkül negyuen ezeren valánac, Kic Magyar or-
szágban ackor be szállánac, Eftendeig még is béké-
uellakánac.

Ra gondola Király iö Magyar orfágra, Ho-
gy à Tatárokat be ne boczátana, Tatároknac
vrat meg álotta vala, A fő Nador Ispánt el bo-
czátta vala.

Ő maga pediglen nagy gyűlést tétete, Budá-
ban végeze, à mit végezhete, Hogy minden az
hadra hammar fel késülne, Két gonosf ferencze
de czac hammar ére.

Gyanóságban Kunoc föllestec vala, Az fő
Fejedelmec tartostatua vala, A több fő nép is mind
örüzetben vala, Az Cumánus népe háborodot
vala.

Nagy soc zene bonna, felindulás vala, Belő
ellenfeg is à Kun köbtec vala, Külfő à Tatár is
már el iutot vala, Az Magyar határba el érkezec
vala.

Igen gyorsan az Nadorispán indulla, És à
Tatároknac cleyben szálla, Velecc ot meg viua,
meg veretter vala, Még önnen maga is keucien
állada.

Hogy

Hogy meg erte Király, ham már fel késüle, Wy
olan, mint lehetec hadat hirdettete, Bets orfagba
vala az ő fellege, Frideric Hertzeg nec hammar el
izene.

Váltic kére ötet, hogy iöne hozzáia, A Fride-
ric Hertzec azért el iöt vala, A fő Wrac is mind fel
késültec vala, Ersec, Púspec, Pap wr nagy soc fel
gyült vala.

Nagy szép haddal Bela Király el indula, Pe-
sten az ő népet táborba iartatà, A több Wracat is
oda vária vala, Azonba à Tatár mind közelget
vala.

Gondioc olly nagy vala erre Magyaroknac,
Hire mert nagy vala pogán Tatároknac, őt na-
pig Tatárocc mind felleháránac, Iö Magyar or-
szágban senkit nem bántánac.

Azért müueléc aßt, hogy el ne hirednéc, Az
ő iöuetec ingyen se tudatnéc, Vagy mikor meg
ternyi nekicc iörtényéc, Az ép földén elég élést lel-
hetnéc.

Róka módra bellyeb bellyeb ballagánac, Vég
retüzzel vassal iárnia fogánac, Mindent pusztítá-
nac, féll el rablánac, Égerénec, mindent fegyuer
te hanyánac.

Igen kegyetlenül mindent meg ölénec, Fé-
liat és aßfont őc nem kimélénec, Sem kiczént, se
nagy

B

8 nagyot, mert meg nem nézének, Egy aránt min-
denen kegyetlenkedének.

Az Bela Királyra Bathus fíet vala, Ki à Tatá-
roknac Fejedelmec vala, Pestnél vólna Király, meg
értötte vala, Husz melly földön Pestől már à Tatár
vala.

El boczárà oda mindiárt az rablókat, Kic
mindenút féllel sokat pusztítanac, Égeiének, nagy
sóc barmokat haytánac, Viadalt Magyaroc né-
kic nem adánac.

Azért: Mert à Király igen felti vala, Népét,
czárdiág ól óltalmazza vala, Tatárooc álnokoc
óól tudia vala, Kiert felelmesnec ót itétec vala.

Tatárooc mert mikor hallatnánac ióni, Acko-
ron el bokrac vala mindiárt menni, Mikoron vis-
sontac kezdettec el menni, Hogy ingyen sem
válnéc vissza köbtec tertyi.

Az Pap Wrac közzülegy magát gondola, A
ki Kaloczai nagy fő Ersec vala, Király hadiásáual
keuelet gondola, A Tatárooc ellen vini ki ment
vala.

Ráioc hogy indulla pogán Tatároknac, Am-
azzoc mindiárast ot hárat adánac, Magyaroc v-
iánnoc olly igen valánac, Egy seppedéc helyre
mikoron iutánac.

Tatárooc könyen ot által gázlánac, Mert kö-
nyü tegy

nyü fegyverben minnyáian valánac: De kic fegy-
uereléc Magyaroc valánac, Ersekestől sárból ki
nem másharánac.

Ast látuan Tatárooc óket környéközéc, S'an-
talan sóc nyállal igen el tekitéc, A ségény Magya-
roc ot mind el veséneec, Czac hárman, vagy ne-
gyen Ersec meneközéc.

Rayta Ersec igen meg haragut vala, Mert ta-
lám ast igen ségyenli is vala, Hogy à Király meg
nem segítötte vólna: Ez Nagyczótörteken hus-
uét elöt vala.

Immár az Husuétnac napia el iöt vala, Vá-
rtot à Tatárooc meg válottac vala, A Király is ac-
kor hadáual ot vala, De Tatárooc elöt ó el lépet
vala.

Sóc Papoc, polgárooc oda gyültéc vala, Mind
felelégestől köz nép is sóc vala, Gyermekcekel ós-
ue állattanac vala, Belöl à templomban, melly az
várba vala.

Papoc à templomot, várat nem tarthatác,
Mert à Tatárookól meg ostromlatánac, Meg vé-
uéc, sokakat bennec le vágánac, Sóc creckles dol-
got óc el pusztítanac.

Ezüst, arany kelyhet, drága óltezetet, Es an-
nac felötte sóc sántalan kécnczet, Tatárooc nyeré-
reéc, meg fogác à népet, Kic meg marattac vól,
így óléc meg óket.

Bij

Rickát-

W Rackásban à foc fà képeket òcrackác, Abból egy nagy tüzet pogánoc gyuytánac, A begény foglyokat mind à tűzbe hányác, Vázi Pülpekléget òc ecképpen rontác.

Pestnél vala akkor Frideric Hertzeg is, Kezdé nec iargalnyi à Tatároc ott is, Reáioc ki méne Frideric Hertzeg is, Mert az Bela mellé el iót vala ò is.

Előtte, mint módioe, Tatároc futánac, Vránoc ò siet pogán Tatároknac, Egyet által vere hogy chöz iutánac, Az fél kezét Hertzeg el vága máfiknac.

Tatároc esté látván ot mind el futánac, Egy nyihányan bennec meg is fogatánac, Belára Magyaroc ezért bosszokodnac, Hogy Frideric Hertzeg iob vólna mondanac.

Belára annál inkább haragi sítac vala, Az elöt is nem iò bömmel nézic vala, Hogy ò à Kunokat befogatta vala, Igen az Magyaroc esté nehezlic vala.

Ast kezdéc mondani, hogy ellenség vólna, Az Kumánus népe czac azért iót vólna, Hogy az Magyarokat el arulhatnáiac, Mint à Tatar olyan ellenségeg vólna.

Támadánac sockan, Királynac sítánac, Hogy Fejedelmeket à futot Kunoknac, Közükbe ad-

náia: Mert az Magyaroknac, Az vólna fő oka el pusztulásoknac.

Ast is bánýác vala, hogy foc falut, földet, Király nekic ostitot vala örökléget, Oly igen keduez ne, óltalmazna őket, Ország rontoinac mondiác vala őket.

Töllec Király hallà bosszokodásfokat, Nem túrhete az ò nagy foc panansfokat, Maga láttya vala büntelen vóltokat, A begény Kunoknac ártatlanságokat.

El küldé à Király, hogy bináiac hozzà, Kunoc Fejedelmét, neuc Kuten vala, Egyút kéfűlné nec pogán Tatárookra, Kuten à Királynac esté izente vala.

Menni én nem metec hozzád Magyarokról, Kérlec népet mellém adgy óltalmazoul, Ezen fel zöndüle Magyar birtelen ül, Kuten sítálására rohanà azontul.

Palorát be rontác, Kutent meg raggadác, Kegyetlen Magyaroc az nyakát el vágác, Ablakon nép közé feiet ki hagyitác: De esté à Magyaroc czac hammar meg bánac.

Oitan à Frideric Hertzeg is el méne, Király à Kunokat mind ósue gyúiteté, Hogy à Tatárookra tvele egyút menne, Kutennec halalát à köz nép hogy erte.

12 Rytá zindülés lón, kezdéc igen bánni, Ma-
gyaroc esté látván, à Kunokat vágni, Kiket kap-
nac vala, mindent meg fosztani, A Kunoc vison-
tac kezdénc meg gyúlni.

Igen óltalmazzác vala ömagokat, Ellenfége
véuéc mind az Magyarokat, Égetni fogánac fel-
lel loc falukat, Kölleget le vágácl, sokat pusztítánac.

Bulzo vala neue Czanadi Púspéknecc, Valá-
nac ö velle loc Nemesfő népec, Gyermekcc ö vellec
vala feleséger, Király táborához vala ö menélec.

Vtokban à Kunoc reiatoc találánac, Viadale
véllec ott sőmbe állánac, Magyaroc Kunokkal
olly igen viúánac, De végre Kunoktól mind le vá-
gatánac.

Sőt Kunoc Tatárral frigyec vettec vala, Annál
inkáb mindent öc pusztítánac vala, Fel földet à Ku-
noc el rablattác vala, Bossziokat öc is meg álot-
tác vala.

Ritka Magyaroknál az iö egyenesség, A ki ö
melletéc vó na nagy segitűég, Az is nálloc vgy ál-
vgy mint egy ellenűég, Még önenc köbtecc is va-
gyon czac gyúllűég.

Esté immáran sokbor kéfertetéc vólna, Hogy
az visssa vonás romlásflokra vólna, Országoc à mi-
at sokbor pusztult vólna, Melly ért loc nemzetnél
vialatban vólna.

Gonosz:

13 Gonosz ez az erők z. bátor el hadiatoc, Meré-
ha egy más közet czac visszat vonbotoc, Vdegen
népec is támadnac reátoc, Maydennél iobban is
elczuűtű országoc.

Igen kéűűl Bela Király Tatárookra, Vellec vgy-
an sőmben vini ákaria, Váradí Púspékec ö huiat-
ta vala, Nagy néppel à Púspéc hozà siet vala.

Sőt vtaban Egernecc veselét, Pogán Tatáro-
tól el égetét, Oda siet vala, hátráb hadià népéc,
Hogy ö meg vernéic az ö ellenféger.

Bizodalma vala Váradí Púspéknecc, Mert az
előt immár meg vert vala bennec, Tatároc hogy
értéc fel felé lépénc, Illyen álnokfágra öc vgyekö-
zénec.

Egy nyihány fákokat telé meg iölténec, Az-
zokat louokra öc fel öttetétéc, Embereknecc azzoc
hogy mind tetzenénec, Egy hegy állat aual öc kö-
ben lőnnénec.

Lesben egy nyihányan azért be állánac, Ma-
gyarral à iöbbi igen hartzolánac: De Tatároc ne-
kie ot hátat adánac, Hammar az leűs felé öc el fu-
tanánac.

Azzoc olly nagy móddal lassan iönc vala,
Mint ha nagy segitűég, és erös had vólna, Maga
sörzet dolog és álnokiág vala, Nagy bizuást à
Tatár látá, meg fordula.

Esté lát-

Esz láruá Magyaroc, czalárdfágnac vélec,
Mert lebből nagy fokban látac hogy iouéne, Az-
zokat oc vélec igen nagy erőne, A Tatóroc cló
futnia kezdéne.

Kegyetlenül őket à Tatór kergete, Nyilac-
kal, fegyuerrel, Magyarokat véstec, A Púipec is
alig hogy oda nem véstec, Keuesed magáual Vá-
rádda iohete.

Vala à Király is olly nagy késüledben, P. st. ö.
táboráual indulla nagy néppel, Hogy ő főmbe
vion pogán Tatór néppel, Alkolmas helyt ke-
res, lassan jár népéuel.

A S. io viz mellé immár iutor vala, Egertöl
nem messze táborát iartatá, Az hidat erőssen ör-
zeteci vala. Hogy à Tatór az ő által ne szállhana.

Rauafoc Tatóroc dolgokban valánac, Egy
tő melet oc is táborban állánac, Hid nélkül hoz-
zároc hogy ne iuthatnánac, Ter helyen az viz-
nél két felől valánac.

Tön lép intést Király akkor Magyaroknac,
Ielen valo véstecelmeket gondolnác, Kegyetlené-
geket pogán Tatóroknac, Mellyekben napoa-
ként nagy sokat látnánac.

Iól látyátoc, vgy mond, véstecelmekeket, Ho-
gy ha nem feltéec túnnen feiereket, Akar czac fá-
nyátoc túfeleféteket, Ides házatokat, ides gy r-
mekteket.

Vesélet,

Vesélet, romlását à tú orfágtoknac, Hallat-
lan kenzását tú nemzetfégtoknac, Tekinczetec
véstét az Magyar nemzetec, Ályatoc ellene az
Pogán népekne.

Esz czac fiket fülle Magyaroc mulatác, Ó feie
delmeket ingyen sem halgatác, Nemellyec pedig-
len vgyan meg czuffolác, Királynac vesélet in-
káblan akarác.

Rendel minden éyel ezer ember vala, Király
az Strázára kiket válast vala, Éyelégé tábor az-
zoc őrzic vala, Czalárdfágtól Király erőssen fel
vala.

Sűrű nép az hidat igen őrzi vala, Hogy az-
zon à Tatór által ne szállana: De oc réuet leluén
által költec vala, Király táborára kőrütenec vala.

Igen ió haynalban meg riuakodánac, Tábor
ra soc nyilat nagy sűrön főránac, Magyaroc é
dolgon el amétkodánac, Iyettekben semmi ren-
det nem tartánac.

Bela Király őket váltig inti vala, Colocza Er-
sec ot forgódic vala, Magyarokat hartzra igen
küldic vala, De ašt el halgatuán, egyic sem me-
gyen vala.

Vesét orfág, kinec feiedelme ninczen, Ha va-
gyon is, semmi böczüeti ninczen, Ahól à kösleg-
nec is felelme ninczen, Mert felelem hol nincz, ot
tisfeleg sinczen.

C

Semmi

Semmi fenyegetés, sem lép so, sem intés, Nem fog vala immar semmit à könyörgés, Efec veset vala, raytoc az pogán is, Semmi iót nem tehet köbtec à Király is.

Kálman neuú vala, Királya egy vala, Ez háboru közbe magát bátoritá, Mert látá, hogy senki kiki nem megyen vala, A dél is azomban immár el iót vala.

Olly nagy sebességgel Tatárra rohanná, Az ő seregéuel velec hartzot álla, Nemelyeket immár le is vágot vala, Sárnyul meg segític ašt remélt vala.

Meg látá, hogy senki őtet nem segíti, Az ellenféleg neki vrtat kezdé adni, Azért nem leheté esmet vissza ternyi, Más felé népéuel ő fogá tartani.

Pusztákon, erdőken ő elballar vala, Pestre seregéuel meg vissza ment vala, Ešt látván nagy sokan mind el mennec vala, Király czac esében sem veheri vala.

Rayta meg iyede hogy esébe véue, Látá hogy melőle à nép mind el menne, Mikor ellenségtől magát vritethne, Ó is magát biza, futá egy erdőbe.

Egy Birthalan neuó Pętsi Púšpec vala, Látá hogy à Kálman más felé ment volna, Király is melőlec hogy el secket volna, A tábort is Tatár meggyuytotta volna.

Hammas

Hammar fel késülle minden seregéuel, Tábortól ki vte igen nagy cróuel, Hogy el balladhatna az ő népéuel, Tatároc vtánna nagy hertelenséggel.

Ezemben egy nagy Wr elő iutot vala, Nagy néppel Királynac melléie iót vala, Ki Tatár ot létéc még nem tudia vala, A Púšpec ašt látá, meg esmerte vala.

Nem meréc Tatároc őtet kergetnie, Mert látá, hogy wy nép eleykben iőne, Hammar meg terénc, Púšpec is el méne, Az egéféleg felé, hol neki iob lőne.

Soc pogán az vtán à tábort el lepe, Kic ot marattac vólt, őket mind meg őle, Kic Pest felé futnac vala is meg lelé, Az vtakon féllel fortig mind el vesic.

Azzoknac ő bāmát senki nem mondhattya, Mert egy nyihány ezer mind oda marada, Eštergomi, Coloczai Efec hala, Az Erdélyi Púšpec, és nagy soc Wr vala.

Az Vice Cancellarius is ot vesic, Eštergomi fő Pap Albirt ot vesic, Győri nagy tudós György Púšpec el vesic, Nyitrai púšpec, Baczi Pap wr vesic.

Immár Kalmán Pestről Somogyban ment vala, Az Tatároc Pestöt el égettéc vala, Tűzzel, vassal népet eméštöttec vala, Sockakat vizben is el burittac vala.

C ij

Olly i-

18 Olly igen fõc népet õc le váktac vala, Két nap
iáro földén anyi hólt test vala, Miként à fõc czor
da vgyan látzic vala, S'éllel mind à mezõc vérnec
terznec vala.

A kic valahoua be szálladnac vala, Azzokat
vgyan ot tûzzel vestic vala, Sokakat vizekben
tókban vetnec vala, Siralmas pusztulás, iaygatás
fõc vala.

Nem oknélkül lön ez, Mert Isten akara, Osto
rát boczátni az Magyar országra, Kegyetlenfége
ért, vakmerõsége ért, Hogy meg büntõtnéie fõc
gonoszlágaért,

Nagy fõc predát, kénczet, az ellenség gyúte,
Mert az Magyarokon gyõzedelmet nyere, Me-
zõn rackásokban mindent õsue gyúte, Aual õs-
tozánac, valánac örõmben.

Ezec kõst Királynac peczetes gyúróiét, Az
titkos deáknac testénél meg leléc, Nagy örõmmel
ast õc magoknac el téuéc, Kibõl Magyaroknac
veszedelmec esnéc.

Leueket à segény Magyar foglyockal, Ira-
tánac hammar à Király bauáual, El küldezéc s'éllel
igen hammarlággal, Leueket irtac vala ilyen
s'ockal.

Intúnc mú tûteket, hadiuc is tû nektec, Há-
zatoktól sohoua tû ne menyetec, Pogán Tatórok
tól sem-

19 tól semmit ne féllyetec, Bizuást házatoknál tû ves-
tec lehetec.

Történyt azért mostán valami kár kõstúnc,
De rõuid nap ast esmet visssa nyerhettyúc, S'inet-
len Istenec tû könyõregietec, Hogy á pogansá-
got visssa verhessetec.

Erre fellyúl nyomác gyúróiét Királynac, S'éllel
az országban küldéc Magyaroknac, A keuelnec hû
nec, othon maradánac, Azért pogánoktól mind
le vágatánac.

Rõttenetes rablást, pusztitást téuénec, Az po-
gán Tatóroc mindent eluesténec, Kõueteket Ta-
tárocországba küldénec, A tób fõ népeknek ebben
hírt tóuénec.

Arra intéc õket, hogy el ki iõnénc, Az or-
szágföldében õc is rehet vennénec, Kadan vala ne-
ue más Feiedelmeknec, Aual õsue tóbben el ki e-
redénec.

Tere visssa Bela Király à futásból, Lengyel or-
szág felõl az hideg hauasból, Bets országban méne
õ gondolattyából, Ó felségéhez tert vala vtaból.

Ott az Betsi Hertzeg rea talált vala, Nagy
kénczet álnakul tölle el vót vala, Egy keueset Bela
Király ot mulatà, Czafárhoz, Papahoz kóuetet
boczáta.

Töllec ast kéuána, hogy ne hadnác õtet, Mel-
cie kül-

leje küldenéc ő segitőgeket, Ne hadnác el vesni az Magyar nemzetet, Vele egyetembe soc keresztényeneket.

Hiréuel vala ez az Betszi Hertzegnek, Hogy Magyaroc széllel igen el vesstene, Alita vdeiét bossu vzele nénc, Ő isellenége lön Magyar nemzetnec.

El boczátà népét az Magyar országra, Igen rablattatà széllel az országban, Dunán innét Tatar mindent pusztit vala, Dunan tul à Német igen éget vala.

Mind várost, mind falát tűzzel eluesténc, Soc népet fegyuerrel Németec ölénec, Olly kételenséget raytoc műuelénec, Kin még à pogánoc meg keseredénec.

Ezemben à Király egy nyihány Magyarral, Seggednél mulatà czac keues louaggal, Kadan Király ki iöt vala Tatarokkal, Váradt mezön iuta olly nagy haddal.

Soc falukból az városban gyűltec vala, A Tataroc elöt beborultac vala, Soc asszon nép, gyermek velec együt vala, A Püspéc is othon ackoron nem vala.

Várost, mint lehete, Magyaroc épütéc, De első ostromon Tataroc meg véuéc, Mert nem köuel, hanem fáual körítettéc, Ki ot találtatéc, minden le vágatéc.

Asszony-

Asszonyállatoc, férfiac, gyermekek, Az iffiac, vényec egyaránt vesénc, Mind kösség, mind Barát, mind Pap le vágattéc, Mind templom, mind város tűzzel emébtetéc.

Röckeskedénec be nagy lokan az várban, Látac à Tataroc ast erős vóltában, Tauoly el menénec másuaa táborban, Félelmecc ne lönne Magyaroknac várban.

Immár egy nyihány nap ebben elmult vala, Tatarokat sohólt nem láthatni vala, Ast vélec immár hogy el mentec vólna, Az várból nagy bizuást mind ki iárnac vala.

Nagyon épüteni kezdéc az városban, Az éget házakat olly nagy bátorságban, Vadnac az hoffstadtnac meg wyitalában, Minden nap az váron köuül mulatásban.

Ottan vissza tere à Tatar hogy érté, Vgyan ot hirtelen öket mind el lepe, Hoffstadtnac, városban à kicket lelhete, Rut isszonyu képpen azzokat meg öle.

Im az várnac faloc kezdéc rontania, Melly falt czac wyonnan épütenec vala, Mert az elöt à köfal le romlot vala, Az várat más napon oc meg vöttéc vala.

Nem könnyen engedéc à segény Magyaroc, De öket meg tollac sántalan pogánoc, Soc Nemesec belöt

belől valónac soc papoc, Azokat le vágác kegyet-
tlen Tatároc.

Monostor szép vagy on ot belől az várban, Soc
asszony, soc gyermek ballat vala abban, Biznac
vala annac nagy erős vóltában, Tatár az Mono-
stort fel gyuta az várban.

Őket ben égete, és ő marháiokat, S szép búz
leányokat, soc szép asszonyokat, Gyermekével ő
ue, véneket, iffiakat, A kőfalról allá hanyánac na-
gy fokakat.

Minden fele rendet fegyuerre hányánac, Sem-
mi bőrnýűséget hátra nem hadiánac, Soc bentse-
ges dolgoc mind el rontattánac, Férfiac, asszonyoc
meg rutitánac.

Illy hallatlan képpen fertelmeskedénc, Ho-
gy emberi eline azon czodálkoznéc, Sem Istent,
sem Embert, mert őc nem nézénec, A pusztulás
vtán meg előb menénec.

Rendel meg kereséc kic el ballattac vala, Erdő-
ken, mezőken el reytestenec vólr, Mint az eb à
nyomot el nem hadia rónac, Őc is kit lelénec, min-
dent meg ólénec.

Vdeie vala már az ió aratásnac, Azért à Tatá-
roc reà gondolánac, Egy nyihány foglyokat arra
válastánac, Az országban ssel el boczátatánac.

A ki haza iónc im az hagyot napra, Senki-
nec Ta-

nec Tatártól nem lönne bántása, Ióyenecc mind
haza à takaradára, Viseilyenec gondot ő házoc
dolgára.

Meg mondác ezeket à futot népek nec, Kéte-
len ségényec è sóknac hiuénec, Mert az ehégtől
is késeritötténec, Azért az házokhoz mind haza
ióuénec.

Pogán à kőléget már nem bánntya vala, Soc
takarodnia ő is segít vala, Magyar à Tatárral v-
gyan elegy vala, Száz Kenézt közzéicc válastor-
tac vala.

Azoc az kőlégnec lönnénc ótalmi, Es az i-
galágnac ki solgálatói, Törüénec lönnénc ió
igazgatói, Kezdénec ő nekic sokan kedueskődni.

Nemellyec szép leányokat véhic vala, Rut fer-
telmességre oda adiac vala, Felelégeckel is kedues-
kődnec vala, Kegyelmet nagy sokan cucl nyer nec
vala.

Nem vala ségyen, à mint az vndoc ebec, Mert
vgyan előttec fertelmeskedénec, Időntuén hogy
töllec aszt ió neuen vettéc, Ők is okret, iuhot, ad-
nac vala nekic.

Ottan hammar hogy be takorattac vala, A
Kenézec ssel mind izentec vala, Kőléget hiuat-
tac az egy hagyot napra, Minden házoc népe ot
lönne ackorra.

Nem lön mit tönnecc mind feleségestől, El iör-
tenec vala, és mind gyermekestől, Egy völgyben
minnyáian viteténec együt, Meg foštuán le vá-
gác őket kegyetlennül.

Indulánac onnan al földre menénec, Olly i-
gen rablánac, mindent meg ölénec, Noha akkor
anyit őc nem égeténec, Azért hogy telyre élést kl-
hetnénc.

A köslegben egy nyihányat meg tartánac,
Kic más estendöre válot sántánánac, Buzát, bort,
és élést be takaritnánac, De aual élniec nekic nem
hadiánac.

Előb menuén soc várasokat rontánac, Erős
Kalastromokat igen ostromlánac, Kikben nagy
sokságú futottac valánac, Azokat meg véuéc,
mindent le vagánac.

Valamely erős helyt ha találánac vala, Magya-
rokat oda elől vñic vala, Tulaydon véreckel vinya-
kel vala, Az Tatároc hátul czac meuetic vala.

Tatároc várakat kicket vesñec vala, Mind
Nemes, mind parasit le vágatic vala, Sép asñont,
sép leányt ki válasñnac vala, Fertelmesslegkre ő-
ket tarttyác vala.

Tőb sántalan nagy soc hihetetlen dolgoc,
Hallatlan, isñonyu vñdoc gonosñágoc, Az egész
orságban minden pusztalágoc, Az Tatároc miat
lőnec vér ontásloc.

Az Bets

Az Bets orság fele Dunan tul kelénec, Eñter-
gom várasát hógy őc meg vönneñec, Könnyebben
tengeric oñtán mehetnénc, Nagy eröuel azért
reà közelénec.

Nò immáran Béla Király futot vala, Az Hor-
uát országban igen halgat vala, Tatároknac fele
ő reà indulla, A fele Eñtergom allat meg marada.

De meg nem kaphatác őtt Hóruát országban,
Tenger sñigetében vala lappangásban, Tatároc
vtánna nem mehetec vala, Az Bolgár orságoc
el rablottac vala.

Ez vñdoc kösñt viác Eñtergom várasát, Soklá-
gu pogánñág akaria romlását, Bellőc oñtalmazzác
igen őmagokat, Hógy ne eytséc kezben kazdag
várasokat.

Minden takarmányal váras tele vala, Mond-
hattatlan sñepség, kazdagñág ben vala, Olasñ, Né-
met, Frantzoc áros nép ben vala, Soc kazdag or-
sñagnac fogo helye vala.

Temerdec soc nép belé sñorult vala, Az pogán
Tatároc nem árthatnac vala, Azért soc tárgyokat
czináltanac vala, Az foglyoknac hamar paran-
czoltac vala.

Oily soc nyaláb fakat őñue kötezenec, Sako-
kat nagy sockat földel meg tölténec, Harmad nap
várasñnac árkába be töltéc, Soc fáual, soc földel á-
roc elfel telec,

Dij

Tőnec

Tönce nagy ostromlást külföldi körítésre, Sám
foriyl igen lövének a népre, Kóssal, tárgyal, kö-
uel kezdéc vesztene, Nyilakat nagy sűrön reáios
be lönyie.

Czac hammar belső nép ezen meg réműle,
Iyettében nem tud vala mit tönnie, Végezéc,
Hoffstadtot fel kel égetnie, Ómagoc fel gyuytác,
ot minden el ége.

Louakat, ruhákat, drága főrbámokat, Tűz-
zel égetéc meg soc ssep marháiokat, Földbe áslác
ezüsteket, aranyokat, Ne kazdagitanác aual po-
gánokat.

Az belső városban belől költezének, Mellyet
körül köuel meg körítettene, Hogy Tatároc
meg keménykedének, Fogoc czikorgatván reáios
vttének.

Deréc hártzot, sebes viadalt kezdének, A be-
löl valókat vártákról le vztéc, Oly főrnnyü öldec-
lést városban téuének, Czac tizen öt ember me-
nekethettéc meg.

Ilyen nagy romlásbá kie meg fogatánac, Mine
az barmoc lockan nyafra vonattánac, Tűznel
füttetének, kent, halált vallánac, Tístes affony né-
pec mind le vágatánac.

Belől im az várban soc nép forult vala, Az
Fejedelmek nec neuc Simon vala, Oly nagy bátor
süuel

süuel meg tartotta vala, Tatároc az várat meg
nem vöttéc vala.

Váltic érte völtac minden álnokfággal, Ho-
gy meg vehetnécc, auagy hatalmackal, De látác,
hogy semmit nem kaphatnác aual, El kelle had-
nioc várat pirongfággal.

Sietének innét Szekes Feieruárra, Véléc, hogy
találnánac ot nagy kazdagfágra, Hol a Királyoc
is temetkeftéc vólna, De meg nem vehetéc, kárt
vallottac vala.

E két helyen oc is heába iaránac, Sent Már-
ton Klastroma felé indulánac, Ast sem vehetéc
meg, heában iaránac, Czac ez három helyen
nem pusztithatánac.

Dezektol válua egész az orsfágot, Eppen el
pusztitác a pogán Tatároc, Három estendeig tar-
ta o rablássoc, Ió Magyar orsfágban lön addig
fállásoc.

Oly hire iuta azonba mind féllel, Tatároc vé-
gestéc vólna közenséggel, Orsfágokban haza
mennének a kécnel, Mellyet nyertec vólna nagy
győzedelemmel.

Czoda soc kécnet, ezüstet, aranyat, Ssep öl-
tezeteket, soc Magyar foglyokat, Soc fele barmo-
kat, vinne soc marhákat, Szekerekre főrzéc o kaz-
dagfágokat.

Tönc indullatöt iö Magyar orfágból, A pö-
gán Tatároc köz akarattyokból, H: ni marat
vala ö kóborlássoktól, Vtokban pusztitác kegyet-
len völtokból.

Az Oroß orfágon haza mentenec vala, Kit
az elöt immár el rablottác vala, Lengyel orfágot
is pusztitottác vala, Az Eedçly orfágot is el rablat-
tac vala.

Pusztulását Király az Magyar orfágnac, Iól
lehet iól tudia vala Magyaroknac, De hogy hallá
visßa tçrtét Tatároknac, Süuc meg élede az Be-
la Királynac.

Ottan visßa tçre iö Magyar orfágban, Sirua
ö talála aßt nagy pusztulásban, Mint egy fedet
bölöt el hadiatásban, Várac, bép várasoc valánac
romlásban.

Ez veszedelemtöl kic meg maradánac, Imit,a-
mot, egyen, ketten kullagánac, Orfágokban es-
met helyekben állánac, Öc is engedénec à Bela
Királynac.

Nem soc vdo mulua szárnyat vöttec vala, Ray
toc eset romlás is eßekbe iuta, Az Frideric Hertzeg
mia melly löt vala, Rayta bosszuiokat meg állot-
tac vala.

Im még táuozéc Istennec oßtorà. Oly igen sa-
nyaru ö fel huzot karia, Hárágudni még sem bü-
nic Magya-

nic Magyarokra, Ö kézét fel hufsta nágy bosszui
állásra.

Tatároktól à melly keuçs nép marada, Kößtec
hammar egy nagy dög halál támada, Melly öket
el horda mind à más világra, Az czac elég sem
lön, chfég nagy támada.

Euel is à Magyar nemzet mind fogy vala, An
nyira immáran meg keueült vala, Alig hogy töb
bire magua nem sackadà, A Bün ért az isten
bosszuiát meg állà.

Reà halgas kérlec Kerçtyén ezekre, Ne ad te
magadat fertelmes bünekre, Istennec iö tete iuf-
son te eßedbe, Hála adò völtodat mutasd életedbe.

Ès fintelen halgald Istennec igéiér, Ne ved
meuetfégre bentséges intésér, Ne veld czac sem-
minec ö fenyegetésér, Gondold meg Christusnac
érted benuedésér.

Deréc bent irásban Isten aßt irattya, Az ö bol-
gaiual igen kiáltattya, Minden az ö gonos életér
el hadià, Vduességét à ki várnyia akaria.

Igir békeféget az ö fogadóknac, Öroc vdues-
féget ö benne bizóknac, Öroc veszedelmet lesen
gonosoknac, Az itélet napián öc meg gyaláß-
tatnac.

Soc példác immáran löttec ez világon, Isten
bosszuiat állot tudod à Sidókon, Nagy sokbor im
az Magya-

az Magyarokon; Bár czac tanólnának valaha magokon.

Czac keueslé most is annyira nem iuttac, Pogán Törökektől el nem rontattanac, Miként a Tarántól régen el rontattac, De Istentől még is touáb várattanac.

Ast nem látom azért hogy meg iobbulnának, Egymáshoz egy búuel lélecekkel vólnának, Istennec Igeián hogy igen kapnának, Iele hammar valo nagyob pusztalásnac.

Túrő és irgalmas, tudiuac, az Wt Isten, De nép ha láttya vgyan hitetlen, Sanyaru ostorát bo czáttya hirtelen, Késő ostant tertyi, el vest nagy bertelen.

Themcsuári Iános Deác ősbue fede, Deác Chronikából versékbe rendele, Deßen lackafában be sörze énekbe, Ezer, öt száz hetuen és egy estendőben.

Finis, Laus Deo.

SIGMOND KIRALY ÉS CZÁSÁRNAC CHRONICÁIA,

:✠: és löt dolgai rendel iratattac. :✠:

Tinodi Sebestyén által.

EG mondom Sigmond Király Chronicaiat, Emberféget, iofágát, vitez vóltát, Ez melet az ő győzedelmes vóltát, Serenczetlenségét és aprofagat.

Mikoron Laios Király meg hólt vólna, Wt búlerése vtán irnac vala, Ezer három száz, nyóltzuan kettő vala, Negyuen estendő, egy hólnapot élt vala.

Czac két szép leánya maradot vala, Öregbiknec neuc Maria vala, A másiknac neuc Adiuga vala, Az Maria még igen igen gyermek vala.

Iegyefül adác egy gyermek Morkolábnac, Romai Czásár, Czeh Király fiánac, Burgundiabeli gyermek Sigmondnac, Hogy Királya lönne az Magyaroknac.

Paranczola az Magyar Wtáknac, Az Mariát előser coronáznac, Ioua hadiác, hogy mind őtet halgatnác, Mert Laios Királynac hiuec valánac.

Igen hammar Mariát coronázác, Vgyan iegybe szép is őtet assonlyác, Annyát Ersebet as-

E sonyt

Bonyt oc válastác, Hogy gondiár viselne o leányánac.

Támada wrac kóbt nagy visba vonás, Mert két felé kóbtéc lón az hasonlás, Kiknec nem tetic affonnac vduarlás, Kitól nem lehet ország óltalmazzás.

Paranczolo nagy soc kazdag wr vala, Kicket Laios Király wrrà tót vala, Az Affony hiue Gara Miclós vala, Kit affony Nadorlipányà is tót vala.

Rótenetes veszedelmet ez sörze, Mert Királyné affonyt o azon kére, Titket az wraktól mind el vegye, Hogy tólec semmi férlme ne lónne.

Ezen wrac igen busultac vala, Zagrabi Púspec az Olaf Pál vala, Debrekesi Latzknac két fia vala, Egyic Istuán, Erdelyi Vayda vala.

Fő Ispán másic fia András vala, Simon Tornyából az Istuán wr vala, Horuati Iános Bán, Iános Pirial vala, Mindenic hatalmas kazdag wr vala.

Affony ellen ezec tanátskozánac, Hogy más Királyt ez országba hoznánac, András Király fia mellé támadnánac, Az kis Károlyt ió Budába be hoznác.

Siciliából ki indultac vala, Sigmond Morkoláb est hallotta vala, Ió Budában Mariával ot vala: Meg

la: Meg o országában el be ment vala.

Az Károly Királyt Zabragba be hozác, Zabrágból ötet Budában be hozác, Az affonyoc nagy vigan be fogadác: Az nagy álnoklágot, Mert est nem tudtác.

Im hammar bánatra öremfordulla, Király magát meg coronástatà: A két affony magát igen siratà: Méltosagoktól mert Karolly meg foszta.

Ot Buda váraban kó házban tarrà, Minden ióktól Affonyokat meg foszta, Éyel nappal sirua ohaytnac vala, Czac Garai Miclós hiwséggel vala.

Im meg mondom Károlynac veszedelmét, Laios Királynénac eses elmeiét, Titkos tanáczát solita, o hűvét, Garaiual ot nyuyra soc besédét.

Ottan Károly halálát el végezéc, Vitez Forgáts Balással ot est közléc, Ot onęki Gémes várát igéréc, Hà Károly Király tölle le vágatnéc.

Czoda bátor sűue Forgáts Balásnac, Meg esküüéc az Királyné affonnac, Nem soc vdöre oc reà gondolánac, Mint lehetne halála az Károlynac.

Garai Miclós földot kiáltatà, Soc ió vitezeket gyorsan fogadà, Menyegzőre késűle ast tette, Egy hayadon leányát haza vitetne.

Rólla Ersebet affonnac igy sòlla, Károly Királyt hazából ki hivatna, Hogy Sigmondnac leuelét meg E ij

uelét meg mutatná, Arról neki loc tanácsa volna
 Ottan Asszony Királyt allà hivatà, Király ass-
 szony hazába hammar iuta, Mert à szörzet álnok
 ságot nem tudà, Az orára Garai Miclós be iuta.

Nagy loc vitézlő nép vtánna vala, Kic az vá-
 rasban marattanac vala, Ki kapu kőst, ki palotá-
 ba vala, Forgáts Balás fegyuer közue ot vala.

Indulla be Királyhoz és Asszonyhoz, Hogy
 buczut vönne, menne leányához, Leányát bo-
 czátna házasa társához, Senki nem ketes Garai
 Miclósához.

25 Czac magokat Olaf vitézec hadiác, Sockás
 ferent ketten ketten morálnac, Elmeréc vdeiet ször-
 zet dolgoknac, Forgáts Balásnac főmmel hunyo-
 ritánac.

Az vitez hogy látà, fegyuerér ránta, Géges
 Károly Királyt ot agyon vága, A főmeig feiet na-
 gyon hasità, Olafoc kőst Balás ket felé vága.

Mikor hírlőn ebbe az Olafoknac, Fegyuer
 közue rétoua őc bollyognac, Az Magyaroc via-
 dalnac állánac, Kapu kőst à palotába viuánac.

Seb mia Károly el nem eset vala, Ő bekiből el
 fel fedelget vala, Ő addic házába el fel ment vala,
 Az ő vtát vérbe fertesztötte vala.

Iyettében Asszony el eset vala, Az Garai loc
 dolgon örül vala, Az vár erősege már nálla vala,
 Az kapukat Magyaroc állýac vala. Gondioc

30 Gondioc efec ebből az Olafoknac, Fiedelem
 nélkül igen budosnac, El szálásra vár kapuián ki-
 utnac, Váras serte segítseget kiáltnac.

Immár az nap igaz el nyugot vala, Várba be
 rohanni akarnac vala, Az Olafoc fel fegyuerkösz-
 tec vala, De czac heába zörgelődnecc vala.

Socket bennec Magyaroc le vágánac, Som-
 bat kapun őc el ki szalladánac, Olaf ország felé i-
 gen futánac, Minden kazdagfágot Budán ha-
 gyánac.

Magyarokkal az Garai kéfűle, Károly Király
 aytaiát be törete, Egy mély toromba őtet be vet-
 teté, Azon sebbe őtet ot gyötreté.

Vitézec, kic Asszony párti valánac, A kic az
 várasban széllel valánac, Alig váriác őc, hogy meg
 viradnánac, Mert örülnecc vala kazdag predánac.

Es mikoron szépen meg virradánac, Az vidék
 ről fokan be rohannánac, Az pártokkal viadal-
 nac állánac, Socket bennec várasba le vágánac.

Dullác igen az Olafoc szállását, Raggadozác
 ő nagy kazdagfágokat, Ot meg őlic vala Horuá-
 ti Iános Bánt, Soc Horuáttal kapa szombat ka-
 puiát.

Igen nagy vérontás lőn az kapuban, Nehe-
 zen szallada Horuát országban, Károlyt viuéc el
 Micegradban, Nagy seb miat meg hala az fok-
 ságban. E iij Imé,

Imè, minden róla vehet nagy példát, Mikor
hogy kazdagon birà orságát, Meg nyomorità az
Aßsony áruákat, Segényféggel temetéc el à Ki-
rályt.

Röppenetes à Szerentse magában: Melly ham-
mar ő fordul ióból gonozban: Kőütyködni kár
az iò szerenczében, Mert hammar veti nagy állá-
zatossággban.

Ez Károlynac veszedelmét hallátoc, Esmet lö-
nec Aßsonyoc hatalmasoc, Nagy kazdagon
mint Királynac lakásoc, De meg hammar lön
gonos szerenczeicc.

Gondolkodnac Aßsonnyoc őmagában, Soc
ellenfégi vadnac orságokban, Kic bányác Károly
halálát valóban, Akariác meg torlanyi hara-
gokban.

Immár vadnac Aßsonnyoc nagy buakban,
Nem biszhatnac őc az Buda varában, Akarnac
menni őc egy erős kő várban, Hogy senkitől ne
féllyenec házokban.

Sokan bókátoc è példát mondani, Kit Isten
akar è földön vesíteni, Leg előser esét annac el ve-
si, Vgy őmagát világ szerent vesíteni.

Erszèbet Aßsony Garaiual szollánac, Czac vd-
uaroc népéuel támadánac, Az alföldet akariác
hogy meg látnác, Hol szeretnéc, abba meg ma-
radnánac.

Tarto-

Tartományba Diakonac iutánac, Sertelen
veszedelemben iutánac, Hír lön ebbe Horuati Iános
Bannac, Hogy Királyné Aßsonyoc budosnánac.

Igen hammar szép sereggel indulla, Hogy az
Károly halálát meg torlona, Aßsonyoknac ő vto-
kat meg álla, Vduar népéuel viadalnac állánac.

Mind két félbe nagy sockan el hullánac, Mert
erős viadalt őc ot tartánac, Vduar népe igen meg
faradánac, Kic fen állnac, azzoc meg futamánac.

Paranczola à Ban az vitezeknec, A szekérhöz
őc hammar sietnénc: Szeker környül nagy via-
dalt szörzénec, Nagy vérontást szekér környül tön-
nénc.

Erősen viu az Forgáts vitez Balásf, Ő környü-
le vagyon soc Horuát hullás, Szekerekben va-
gyon nagy siuás riuás, Mind két félben nagy seb-
miat ohaytas.

Röppenetes képpen vitezec vesnec, Forgáts
Balásf louárol le ökleéc, Ot az Aßsonnyoc elöt
fejét véuéc, Garai Miklós louárol le seckeléc.

A szekér melet viadalt tart vala, Aßsonyokat
ő őrtalmazza vala, De semmit az neki nem has-
nál vala, Mert környüle nagy soc ellenfégi vala.

Törrel nyillal igen tekitic vala, Semmiképpen
el nem cytheric vala, Szeker alól lábát raggattac
vala, Földre eséc, ot fejét vöttéc vala.

Olly ke-

Oly kegyetlennec Horuátoc dolgokba, Seke
reket felforgatác vtokba, Tifstefég semmi nincz or
ő dolgokba, Affonyokat, Leányokat kab-
dolásba.

Rit fitkockal Affonyokat illetic, Az Bán e-
leybe őket be viuéc, A Bán látà igen meg kefer-
déc, Nagy veséssen nagy loc feiedelmeknec.

Igen bossionkodic Bán Affonyoknac, Erőf-
sen könyöreg Affony az Bánnac, Iustion esébe
iötéte Laiosnac, Kegyetlenség ne lönne Leány-
nac.

Sirua beszél ez az Iános Bánnac, Én vagyoc
oka Károly halalanac, Keszenhetem Garai taná-
czömnac, Azért ma lön halála Garainac.

De nem hadià ebbe töbet állani, Affion e-
lölà Bán kezdé ki menni, Azonközbe kezdé el lö-
tütülni, Az Laios Királynét kezdé el vinni.

Igen hamar fel áyazác az ő fiáiár, Bosna vi-
zébe be vetéc ő magát, Raggadác ot lép karczu
leányár, Leányinac méréc hobbúfágokat.

Meg viradua fokot nem mulatánac, Horuát
orságba őc be álladánac, Maria Királyt fogua
velec be hozác, Mert iouendő vesedelmet gondolác

Vala Maria Király nagy ohaytásban, Bán
kezében Kruppában nagy fokfágban, Annyz
Garaiual sörnyú halálban, Karoly halála így lön
meg torlásban.
Mikor

Mikor Károly Király meg hólt volna, Erőbet
Sigmondnac ottan meg ira, Gyorsen Budába be
iöue, onbóla, Királyfágot őmagánac foglalta.

Czoda hamar Sigmond fel kéfült vala, Af-
fionnac halálát nem tudta vala, Mátkaiánac fok-
fágát nem hallotta, Vgyan akkor Sigmond ha-
dat támasztà.

Vala Sigmond igen nagy vigafágban, Be bo-
czátác az iö Buda varába, Ackor Maria vala Krup-
paba, Horuati Iános Bán nagy fokfágában.

Mikor Bán Sigmondot Budában hallà, Es ho-
gy neki minden wr vduarlana, Bannac búue e-
fécolly nagy bánatba, Méne Mariahoz lépén így
állòla:

Czoda vesedelembé tú esétec, Iól lehet nagy
méltn esé senuedétec, Mellyből nagy bánatba
engemet eytétec, A karatom vala meg ölestélec.

Esté iól tudom hogy te à te wraddal, Esté meg
torlod te az én halálommal, De én éltem anyád
attád aiándékáual, Nem fertezem véredbe halá-
lodd l.

Tekéllertem most esté az én búuembe, Fel fo-
gadiad én nekem te hitedben, Hogy raytam
bobbut nem állas étemben, El boczáttlac béké-
uel te földedben.

Ha esté nem tesed, tégedet meg öletlec, Ha an-
nac kel
F

nac kel jobnac lönni el vesétec, Bán ki méne, Af-
sony bánatba eféc, Le boruluán, firua ó gon-
dolkodéc.

Rà gondoluán kónyueit meg sárastta, Az Iá-
nos Bánt hammar hozà huiatà, Erekyeken ot ne
ki hitet adà, A felet hires anyáua fogadà.

Igen hammar sekereket kéfite, Iò Budába,
Mariát fel vitete, Az Maria lön Budába örömben
Mert Sigmondot látà nagy örömeben.

Sigmond Morkoláb koronázásár, Es ó neki
mondóm hadakozásár, Soc wraknac előtte bu-
dosásár, Kiknec tú meg hallyátoc halálokat.

Ezer, három százba irtac hatuan hatba, Ko-
ronázác Sigmondot Feieruárba, Laios Király hól-
ta vrán bolygásba, Soc zur zauar lön ackorez
orságba.

Iános Bán fokfagából szabadulla, Maria Ki-
rály mikor iuta Budába, Sigmond vala már fel-
támadásba, Iános Bánra megyé nagy haragiába.

Vidula meg Sigmond hogy ez hirt halla, Ma-
rianac eleybe ki állà, Kezét foga neki sèp sókat
sólla, Mellyen Maria népéuel meg vidulla.

Sõt nagy örömekbe óc ot síránac, Végzetre
egy másnac wy hirt mondanac, Előfer, mint löt
dolga kis

dolga kis Károlynac, Az vtán, mint löt halála a-
nyánac.

De nagy hálát adánac az Istenec, Ki ham-
mar véget töt veszedelmeknec, Mikor végre erről
meg emleköznénec, Nyauallyáioc öröm lefen fű-
ueknec.

Eriől vigad Sigmond Maria Királlyal, Budá-
ba menénec zöngés bongással, Magyarockal
győzőckel vigalággal, Istent diczéréc nagy hála
adással.

Maria Király egy nagy gyűlést tétete, Feier
várba országában be méne, Coronáiát feièbe ó té-
tete, Király Istápiát kezébe véué.

Gyakor kónyw hullatással magát bánta, Fe-
iét Sigmondot melléie állatà, Annac vtánna or-
sáगत sólita, Bölcz beséddel ackor ó imest monda.

Én wraim, tú est meg halgassátoc, Es gyű-
lésnec okát tu meg tudiatoc, Kiknec volt én at-
tyám iól töt wratoc, Arra nézuén nekem hiuec
vóltatoc.

Soc hálakat adoc arról tú nektec, Az elmult
sóc veszedelmet értitec, Velem ósue sóc nyauallyát
sènuettetec, Mint estem fogua, ast is iól értitec.

Tú ez orság veszedelmet értitec, Köslégiauá-
ról tú iót végezete, Előbbi vesedelembe
Fij ne esete

42 ne eszetez, Tú kösziétez tú meg egyefűllyetez.

Iól tudiatoc, melly orfág meg hafonlic, Vendég néptől czac hammar meg rontatic, De melly orfág magában igazodic, Vendég orfágoc efsi igen röttegic.

Sigmond wramat, feieniet láttyátoc, Kit attyám, Laios Király, iól tudiatoc, Hadià hóta vrán hogy wrallyatoc, Velem ösue ötet coronázzatoc.

80 Efsi ió keduel ackor fel fogattátoc, Szeretettel kit aiándékosítátoc, Hogy lönne Királytoc kiáltottátoc, Szeretettel mà isfel kiálczátoc.

Vagyon kösziétez, ertem, olly tanácztoc, Afson mia pusításba orfágtoc, Lesztec veszedelmebe, kit én is halloc, Azért lehet ez nektez ótkalmatoc.

Töttetez arany coronát feiembe, Vgyan azont teszez Sigmond feiébe, Feienként legyetez hozzá hiwfézbe, Neke hiuec legyetez ő élébe.

Olly nagy örömmel mind fel kiálánac, Szeretettel kit meg coronázánac, Az Istenec mind nagy hálát adánac, Vigadánac, Ió Budába állánac.

Reà gondola Sigmond Király dolgára, Orfágába késsz nép szabadságára, Ellenségnec el tauosztattátra, Hiterlenneknec lönne tanoságára.

90 Sigmond Királyt felesége igazgattyá, Gyakor fíráscokkal

43 fíráscokkal Borgalmastrattyá, Nagy nyomorúságát hogy meg torollyá, Iános Bánon bosszuiát hogy meg állya.

Ez vido késsz Iános Bán Poszga várba, Lakic vala feiénece ótkalmába, Sigmond Király támada nagy haragba, Duna mellet megyen nagy hatalmába.

Bolgár orfágba menetit tettete, Poszga várát hertelen meg környékezé, Az Iános Bánt ot az várban rekkéste, Erössen vitarà, igen lötete.

Az Iános Ban hammar ketfézbe eséce, Egy éyet az várból ő el ki seckéce, Bosznafágban Dobro várban érközéc, És à Sauán gyorsan által költezéc.

Soc wrakat talállá ot Dobroba, Bosznaiac, Dalmaciac ot az várba, Kic mind tárloc valánac ő dolgában, Horuát wrac ot vadnac nagy buokban.

95 Tamattanac ellenec Magyaroknac, Ez orfágba égettenec, dultanac, Melly buára vagyon Sigmond Királynac, Hogy meg érte, indulla à Sauánac.

Igen hammar ő Bosznába be állá, Dobro várát nagy erötuel meg állà, Az Iános Bán még ideien meg halla, Az wrackal ki seckéce, el álladà.

Az hegyekben vetez budosic vala, De à futás neke nem használt vala, Mert lest Király soc felesévetet

44 vertet vala, Kiktől à Bír meg fogattat vala.

Lám Királynac Dobro vár kezébe lón, B. B. na, Dalmacia hatalmába lón, Horuát ország w-rackal kezébe lón, Országában be méne, örömbé lón.

Vala vigan Petfi várába hogy iuta, Az Iános Bánt ló farkon hordostatà, Tüzes fogóckal ötet fogdostatà, Négyé vágatà, négy kapura hányatà.

100 Soc wrakat à Király meg ölete, Az Pál Püspököt ot meg nem ölete, De ő tífít soha meg nem engede, Maria bánattyát így engedte.

Es az vdo ebbe hogy forgot vala, Affony vezér Magyar országnac vala, Moldoua Hauas el földhöz haylot vala, Sigmond Királynac meg nem hódolt vala.

Igen hammar Király reáioc indulla, Ackor Molduát Istuán Vayda biria vala, Minden népét fel indította vala, Király vrtat környül álatta vala.

Tudására Királynac ez nem vala, Egy hauasnac köbelébe be állta, Az Oláhoc ot fen futosnac vala, Magyarokat nyíllal sebhetic vala.

Élnec, hulnac soe jó louac, Magyaroc, mind gyalog főgdesnec ot az louagoc, Elöttec meg futamánac Oláhoc, Sockat bennec ölénc az Magyaroc.

105 Röttene meg Istuán Vayda népével, Szerenczere

45 czere vete feiét è búuel, Borockal méne fő fő népével, Király eleybe nagy felelemmel.

A Király előt ot földre be borulla, Es ömagát olly nagy bünelnec valla, Nagy engedelmeslegét mutat vala, Könyöreguén ő kegyelmet kért vala.

Tön kegyelmet Király az ő feiénc, Országánac benne valo népénc, Mert ő hit vala az Vayda hitinec, Vayda meg köffene ő felségénc.

Vissza tere Király ő orszáába, Estendeig lakéc Buda varában, Hadhoz igen főzédéc allatomba, Hauas el földébe lón indulásba.

Soc Töröket Oláhoc hittac vala, Segitfégül, Mert nem bírhatnac vala, Sigmond Király mikor be iutot vala, Oláhockal v. közni akar vala.

110 De hogy Törökec Magyarokat meg látac, Soc fényes fegyvereket hogy falditac, Magokat nem bizac, el futamánac, Sockat bennec Magyarocle vagánac.

Ez meg léuén, táborát el indità, Nicapóyt az Király meg állita, Lötete rontatà, ostromlattatà, Benne valókat ő mind le vágatà.

Tön Magyar Tisztartókat Nicapolyba, Az országot hayta birodalmába, Győzedelemmel jóue orszáába, Hát Maria Király meg holt Budába.

Igen

46 Igen nagy gondia esęc az Királynac, Mert
Adiuga ocze az Mariánac, Felesége vala Lengyel
Királynac, Wra akar lónni Magyar országac.

Nagy hadat az Lengyel Király indta, Sig-
mond Király még meg nem iutot vala, Kanisai
Iános Esztergomi Esęc vala, Lengyeleket be nem
boczátta vala.

115 Olly igen el biza magát dolgába, Sigmond
Király hogy iárt iól ő vtába, Ki akar ségyent val-
lani magában, Hídie el magát az minden dol-
gában.

Dulful vala Király nagy haragiába, Egy nyi-
hány wrat halla országába, Kic réssęc az Abbo-
nyoc dolgába, Nem akarnac vduarlani Budában.

Leg ottan Király rólla igy gondolá, Vagy
azzokat kegyelmére hiuarna, Vagy meg fogat-
na és le vágatna, Abba okot vrtat hammar találá.

Vitezec ot harmintz keten valánac, Kiket
fokbor hegedő ec czaczoktat, Ezec séllel az alól-
den lappagrác, Vduarlani Királynac nem akartac.

Telen, Nyáron, erdőt, mezőt iártac vala, A Ki
rálytól olly igen félne vala, Egymás közet oc meg
esküttec vala, Hederuári Kont István ot fő vala.

120 Ió vitez és ieles nemzet ez vala, Vaknerő és
bátor búuú ez vala, A S'aua mellyékén budosnac
vala, Melly az Királynac mind tudtára vala.

Esham-

47 Es hammar ot hieuit elő bolita, Az Vaydasi Gy
örgy et ő el boczátá, Nagy erőuel vitezeket meg fog
na, Vagy meg czalna, neki fogua be hozna.

Igen liet Vaydasi hogy est hallá, S'aua mellet vi-
tezekre találá, Egy haynalban igen alufnac vala, Ió-
korpádi Iános czac vigyaz vala

Siualkodua ő reátoc üténec, Az vitezec hamm-
ar fel főkedésenec, Mind egiglen oc fegyuerre kelénec
Hogy halálig velec ügyeköz néne.

Tartostatá népét Vaydasi hogy láta, Eleuenen
őket meg nem fokhtana, Király képében hitet nekic
adá, Hogy kegyelmet Király nekic aianlya.

122 Az vitezec a hitnec meg hieúenec, Mert azzok-
nac nem alhatnac ellenec, Ió Káromba sépen el be-
ménenec, Czalárdfaggal oc meg kötöftetenec,

Czalárdlagon czac el feletkezénec, Hogy oc hit
tec az arulo hiténec, őmagokba fokat törekedénec
Szekerekben Budára vitetténec,

Az vitezec menteket igy rőndeléc, Király eley-
be hogy vitetnéne, Az Királynac ingyen sem kös-
senénec, Térd fő haytással sem tisztelnénec,

Sigmond Király eleybe iutánac, Mit fogattac
abba meg maradánac, Kin az Wrac czac el améko-
dánac, Király környűl a kic ackor valánac,

Sigmond haragiába hadiá el vinnéc, S'ent Gy
örgy piätzán feicket el vőnnéc, Minden bűneket ot

G

oc meg

48 **Öc meg fűzetnéc, Hogy minden gonosnac példác
lönne nec**

**Hederuári Kont Istuannac ot vala, Bátor sűue
minden vgyébe vala, Mondiac feiét elől vétette vól-
na, Hogy halálát sűommellátta vólna,**

**Vitezeket harmintz egy nec mondiác hogy volt,
Az harmintz kettődic egy a prodia vólt, A kis Czó-
ka ő wrát sirattya vólt, Kihöz képest egész kösség sir-
nac vólt,**

**Ötet az Király ekybe hiuata, Wrrà tönne neki
ast fel fogadà, Czóka bátron az Kiralynac est mon-
da, Mint olyan Czeh dűsnót ő nem wralna,**

**El haraguéc annac is feiét vétere, Az harmintz
két sűamot aual be rólte, Szent Gyögry cinteremébe
temettete, Euel sűc Magyar Kiraly meg röttente,**

**Sigmond Király is igen meg röttent vala, Az
Wraktól ő igen fél vala, Hogy sűc attyokfiát ölötte
vala, Az wrac el vdegenültec vala,**

135 **De hogy az vdo mind ebbe forgana, Czoda
sűerence neki fordula, Nagy Nicápoly allat Sigmond
mint iára, Ast tűngetec én adom tutotokra,**

**Ély vala Iános Király Görög országba, Háboru
történéc Görög országba, Két wrac valánac ő orsá-
gokban, Mint két Kiraly nagy hatalmasságokban**

**Birodalmát ot mindenic kiuánya, Mind kettő
sűiedelem nemzet vala, Görög wrac mind hasonlot-
tac vala**

tac vala, A ki melley beret wrallya vala,

**Ezec egy másközet sokbor viuánac, Mind két
fellől sűc Görögec hullánac, Egy cselben sockal tób-
bec hullánac, Farádánac őc, meg fogyatkozánc,**

**Ezen az nagy wr igen búfult vala, Kinec neue
az Mihály Czašar vala, A Töróc Királyhoz sűetet
vala, Kinec neue az Murat vala,**

**Legottan az ő segitűegét kére, Murat hallà igen
örülle, Asiából Eűropába be kele, Az őneki hason
lönne est véle,**

**Ot Traciánac iob rűsét meg hayta, Azonközbe
Murat Király meg hala, Az ő fia Bayzet esmet táma-
da, Iò sűerenczes és hatalmas ez vala.**

**Röttentes Bayzet Király hadába, Traciát, The-
ssaliát, Macedoniát, Ponciát, Daciát, egész Misiát,
Mind meg véue, foglala ő vtába,**

**Ez Misiát hiuác Bolgár orsűagnac, Ackor adót
ad uala Magyaroknac, Ebben hir löt vala Sigmond
Kiralynac, Töróc wroc támat az Bolgároknac.**

**Gondolkodéc ő köuetet böczáta, Kéri Bolgár
orsűagnac békét hadna, Bayzet Király erre tanacz-
ot tarta, Válaš rűtelt ő mind el halgata.**

136 **Iò Bolgár orsűagot hogy mind meg hayta, Mind
den fele fegyuerét be hozátà, Az falra ő rendel fel-
rackatata, Az Köuetet az Bayzet be hiuata,**

Ot vyával fegyuerét mutogatà, A köuetnec sűep

50

Éoualimeft monda, Ebből illet engem egéſ Mifia,
Igaſágom vagy on Sigmond aſt tudia,

Sigmond Kiraly eſt igen meg boſſulla, Nagy
hadáual orſágában támada, Soc vendég baráttya
mellé támada, Angliából, Galliából el iuta,

Igen ſép haddal ezzec iöttec vala, Burgundiai
Hertzec velec vala, Ön kölczégeken mellé iöttec vala,
Sigmond Király ezeckel indult vala,

Gonoſ nem ió köuéllyen hadakozni, Ezzec na
gy köuéllyen kezdéc mondani, Ez világot ha kezdé
néc be iárni, Nem kellene ſoholt embertől félnyi,

150 Iſten ellen kezdénc káromkodni, Ha magas
meny kezdene le ſállani, Sürő kopiákkal aſt fel tart
hatni, Köuélyſégből kezdénc bolondoskodni,

Sigmond Király Bolgár orſágba iuta, Bodont
és Signeont ő ot meg ſállá, Kicket á Törökec ot bir
nac vala, Azzokat Kiraly rontattya vala,

Mikor az nagy Nicápolyhoz iutánac, Ezer ha
romſáz kilentzuen harba irtanac, Nicápolyt meg ſál
llác igen viuánac, Baiazet Töröc Kiralynac hirt adá
nac,

Viadal ot mint lön böuen meg irtam, Á Töröc
Czaſároc Kronyikáiokban, Azért egy keueſet ſólloc
gondoltam, Sigmond Király mint el ſálladot onan

Nagyi ſoc néppel Baiazet Király érközéc, Elő
Vtközetet á Frantzoc kéréc, Tiſtéſéget őmagoc
hogy

hogy el nyernéc, Feiedelmec nekic eſt meg engedéc,
155 De köuélyſég miat őc el veſénc, Törö keckel 57

mikor ſömbe érénc, Ió louakrol őc mind el
ſögdeſſénc, Soc Töröket veſténc meg ölénec,

Ió louac Magyar táborba futánac, Az Magya
roc látác fel kiáltánac, Az Frantz népeket hogy mi
nd le váktác, Viadal nélkül minnyáian el futánac,

Soc vitezec Frantzoc ot el veſénc, Sigmond Ki
rály Hertzeggel eredénc, Egy czólnakba által eſé
nec, Magyaroc vtokban ſokan veſénc,

Király mikor ért vólna Magyar orſágba, Ra
támada Wrac közzül nehánya, Meg fogác őtet tem
lőzbe be hánac, Ollyhiwſéggel űlletec őtt az wrac,

Czoda képpen őtt Iſten ſabadita, És az ő gil
kos kezekből ki ſállada, Az vtán raytoc kemény boſ
ſut állá, Veſedelmet az ő feiekre hozá,

160 Iſtuán Vayda mikoron meg öletéc, Társaiba
egy nyihány meg öletéc, Nekic ő közzülec ſám ki
vetettéc, Orſágában Király békéuel lakéc,

Immár viſſavononincz orſágába, Ió életit fog
iámborſágokban, Ió hire teriede ſoc orſágokban,
Wralnyia kiuányác Romafágban,

Ez Kiralynac birodalmánac vala, Huſon három
eſtendőre már vala, Kiralyt Romába válaſtottác va
la, Ezen Sigmond nagy vigafágba vala,

Igen hammar kézde haddal köſülni, Törökeket
Girj akria

52 akaria uesteni, Vég Glambotz várát meg ostrom-
lani, Ő határát akaria toua vetnyí,

Soc szép néppel Galambotzot meg állá, Mind
két felől gyakor hartzolás vala, De mindenkor Ma-
gyaroc nyeric vala, Mig Calepinus Czafár iutot
vala.

165 Török Czafár nagy szép erővel vala, Király láta
nagy szép erővel volna, Meg futaméc, Dunan által-
ballada, Török miat a Dunaba foc hala,

Viadalban foc Magyar veset vala, Közzülec ot
egy icles vitez, Fekete Stanislo ő neuc vala, Ki miat
foc Török el veset vala,

Az vdo közbe Huszoc tamadánac, Czeh orság-
gba hatalmasoc valánac, Mindent Királlyal hadba
biránac, Soc nemzetet őc hadba le vagánac,

Nagy vetelkedés à hit felől vala, Conciliomot
Király tétetet vala, S szép fockal Huszokat hiuata
vala De hitte ellen meg őlette vala,

Királyt Pápa hitseggésből ódoza, Tetzéc Király
nac igen ióliárt volna, De Isten szerenczejét sárba
nyoma, Mert az vtán mind nagyob ségyent vala,

170 Sigmond példáia mind à nagy wraknac, Ho-
gy ne hidienecc Romai Papánac, Mert hasontalan
mind ő ódozássa, Hamis hitet köuet őroc kár valássa.

Vala akor Király Aquisgranumba, Az Király
ságba coronázásába, Hadnagyokat hadiác Magy
yar ország

gyar országba, Kic vitezec ez orság óltalmában.

53 Az Garai Iános Bán egyic vala, Maroti Iános
Bán másic vala, Monoflái Czupor Bán harmadic
vala, Ezeckel egy nyhány ió Hadnagy vala,

Irnac az Ezer négyház tizen ötben, Az Herbo-
lia Hertzec Bosna földében, Sigmond Királynac va-
la hiwségében, Kazdag hatalmas ackor az vdoében

De el biza magát hatalmaságában, El sacka-
da Királytól illy bándékban, Mert Királyága lön
Olas országban, Ada magát á Török óltalmában.

171 A Törökec hozza sockan iutánac, Bosna vará-
ban, kic hiuec valánac, Azokra Törökec rohanná-
nac, Égetnec, rablánac, pusztítánac,

Es ebben hamar hir lön ez országnac, Az meg-
mondot Bánoknac és wraknac, Hammar izenénec
az Hadnagyoknac, Sockan késülénec el indullánac,

Az Bosna határára indullánac, Herboliaual Tö-
rökec indullánac, Az hátaron vellec bömbe állánac,
Allát, Iesust két felől kiáltánac,

Köbtecc dobót trombitát rihasztánac, A toucken-
soc harangoc kongánac, Nagy vakmerőn őc ősvue
rohanánac, Elegyüluen őc erőssen viuánac,

Módia viadálnac igen szép vala, Mert ő köbtecc
nagy vuóltés vala, A foc fac tördelnec vala, Kic
miat sokan lórol hulnac vala,

180 Igen hulnac mind két felől foc testec, Az Magya-
roc valá.

54 roc valánac ot nyertefec, De rau affocálnokoc Török-
rekec, Hogy látác Magyaroc lefnec nyertefec,

Nagy kiáltás vüöltés kezdé lónni, Az hegyek-
ből est kezdéc üüölteni, Fút fút Kauor, erőffen iyeget
ni, Az Magyaroc hogy est kezdéc hallani,

Törökoc szörzefec akorez vala, Az hegyekre né-
pet boczáttac vala, Es azzokat meg tanyítottac
vala, Mikor látnác oc vesnec viadalba,

Fel főual Fút fút Kauor vüölténec, Ez főual soc
Magyaroc rőtenénec, Az ő hadoc velec futni kezdé-
nec, Viadalt tágitác meg iyedénec,

A begény Magyaroc sokan vesnec, Az Wrak-
ban sockan halua esénec, Soc közzülec nagy foklág-
ba esénec, A Törökoc kazdaglágot nyerénec,

485 Iò Garai Ianos Bán foglyà eséc, Nagy kegyer-
len foklágba ő tartatéc, Végre à tömlőtzből ki me-
nekődéc, Istentől szabadlága meg adatéc,

Ő sietséggel Báthára ment vala, Melly vasackal
ot meg valasztác vala Á bent Vérnel ast mind ott
hadta vala, Ő mia szabadult ast véli vala,

Törökoc akoron foglyà eséc, Maroti Iános
Bán ki meg változéc, Nagy somma aranyért el creft-
tetéc, Czupor Pál Bán akoron foglyà eséc,

Vala Herbolya Hertzec foklágában, Őker börbe
butatà haragiában, Czupor Pál Bánt vetete vgy egy
tóban, Ez főual öleté őt nagy buában,

Éltedbe

Éltedbe főlast vala te öker főual, Immar te főly
most öker abrázattal. Mert régente Czupor az Her-
boliaual, Egyút főlgált Királynac az Wrackal.

90 Termete rút az Herbolianac vala, Éte itta is ba-
rom módra vala, Az Czupor Bán ötet meueti vala.
Mikor ötet elől telálya vala.

Ő neki öker főual kösen vala, Bő bő neki fel fő-
ual mondia vala, Est Herbolia igen begyenyli vala,
Czupor Pál Bánt ezért igy ölte vala.

Nem iò kőuelységből embert meuetni, Vagy
főleiről, termetről czuffolni, Isten teremő, Wra termé-
setnec, Ő kedue serént adia est mindenec.

Nemes Czupor meuette Herboliat, Termeti ére
iobnac itelte magát, Iletti ellen Isten eytötte, Az vn-
doc Herbolianac kezébe.

Törtinéc esinet Hauas földében, Két atyafi va-
la egy nemzerfében, Az Dan Vayda, Mircze Vay-
da élteken, Nem alkotattánac feiedelemfében.

95 Támada ő köstec nagy visssa vonnás, Lón ő
köstec vesedelmes hartzolás, Dán Vayda népébe lón
fogyatkozás, Lón az Mircze mindenkor diadalmas,

Ezen Dan Vayda igen meg búfult vala, Segit-
séget Törökectől kért vala, Mircze Vaydat meg fu-
tamtatta vala, Mircze Vayda meg búfult vala.

Sigmond Királynac kéri segítségét, Király mellé
igére ssep ereiet, Loiontzi Istuánnac küldé leuelét, ho-

H

gy elio-

gy eliouén meg legitene Mirczet.

Az Losontzi Istuán Bán indult vala, Egy tábor-
ba Mirczeuel szállot vala, Dan Vaydaual ot főmbe
szállot vala, Dan Vaydaual akkor foc Töröc vala.

Bán hogy látá ellenségi soklágát, Olahnac, Tö-
röknecc ssep berrel voltát, Azért nagyon bistratà min-
den hadát, Vitez módra nem sána ot halálát.

Vtközénec, nagy viadalt tartánac, Mind két fél-
ben nagy sokan el hullánac, Viadalnac iobbában
hogy volnánac, Halála történyec ió Lasontzinac.

Sokan Magyaroc ot meg rémulénec, Viadalban
nagy kétségbe esénec, Minden felől oc futniá kez-
dénec, Sokan meg halánac, foglya esénec.

Ez Lasontzi Istuán Bán vitez vala, Törökeckel
sokat vgyeközet vala, Vitez miat foc Töröc hullot
vala, Vitez módra halála történt vala.

Nagy ssep dolgoc történyec azonközbe, Törö-
kec iouénec az Tómes közbe, Vitez Peterfi Miclói-
nac földébe, Kicket kétszer arzúl vere földébe.

Dan Vayda hogy Mirczet el birta vala, Az Vdö-
be örtödíc Czásár vala, Machomet Töröc Czásár
vala, Földen tengeren birodalma vala.

El bira egy részét az Misánac, Felső Bosznár, kit
hinac vég Bosznánac, Ikaczot hadià Bosznai Király-
nac, Hogy óltalma lonne ot az orságnac.

Az Wy Király akar neuet keresni, Nagy erőuel
hammar

hammar kezde gyüytezni, Temes közbe akara o be-
ionni, Magyarokon nagy diadalmot venni.

Késüllettel Ickatz ssepén ki indulla, Tómes közbe
égete és rabbolá, Az Tómes köz mind meg futá-
mot vala, Peterfi Miclofnac hiréuel vala.

Igen hammar vitez rea gondolá, Hon lackò se-
gény legényeckel sállá, Kic fizetés nélkül hon lak-
nac vala, A Köznépet is mellé vötte vala.

Reaioc nézuén bistrattya el indulla, Ickats Kirá-
lyalot o főmbe sállá, Vitez módra vellec vtközec
vala, Népe maga neki keueseb vala.

Törökeckel ot nagy viadalt kezde, Mind két fél-
ben hulni és halni kezde, Ickacz Királyt viadalban
meg öle, ló louáról ötet hammar le öckleté.

Az Ikaczhoz hammar le söckel vala, Az mellyé-
re vitez ot állot vala, Ickacz olly erőssen könyöreg
vala, De az Peterfi feiét vette vala.

Király halálát Törökec meg láttác, Rótténénec,
hammar meg futamánac, Sokat benne Magyaroc
le vagánac, Az nagy nyereségen halát adánac.

Ez vitez ssep atándékokat sörze, Kikkel az ió Sig-
mond Királyt nstete, Ssep záblókat, foc ió louakat
küldé, Sigmond Király tölle ió neuen véué.

Vgyan hammar meg Törökeciuránac, Hogy
Király halálát oc meg torlanác, Tómes közbe nagy
sokan iargalánac, ló Peterfi Miclofnac hirt adánac.

H ij Nagy bá-

58 Nagy bánattya vitéznec ezen vala, Mert igen keves néppel ackor vala, Czac kevesen ackor támadot vala, Éczakára viadalt hatra vala.

Vitéz illy nagy álnokfágot gondola, Menet czordát haytata, Sipoft, doboft minden czordánac adá, Minden czorda közé népet állarà.

Vuoltenénec és siualkodnánac, Mikor Törökeckel őc ot vinánac, Éyelà Törökekre rohannánac, Az czordác seregeknek őc siualkodnac.

Budulánac Törökec rómülénec, Nem sokat viuánac, meg futamánac, Nagy sockan húllánac és meghalánac, Nyereséggel az Magyaroc iaránac.

Éyeli ielec, Isten bent Mihály vala, Viadalban Törökec hallyác vala, Hogy szállahatnánac vuoluc vala, Czac Mihályt mondnac, Istent feleytic vala.

220 Sigmondnac hallyátoc coronázását, Nandor Feyruárnac neki adását, Blasko dolgát, az két Király iarását, Es Prágába nagy vigan be sálását.

Irnac vala, Ezer négy sáz és huzban, Harmintz négy estendő birodamában, Meg coronázác őtet Czeh országban, Immár vagon három coronázatban.

Kazdagfága nagy vala à Királynac, Mert soc felől adót neki be hoznac, Segeny rendből ot nagy Wrac, Löttene, Palociac, Rozgoniac tá martac.

Mondiam, Ország Mihályt, Nador Ispan vala, Király

59 Király ezeket fel emelte vala, Iosággal őket wrtà tötte vala, Ezeknek mind még maradékioc vala.

Orozai Pipó, Nador Ispan vala, Magzat nélkül világból kimúlt vala, Mátko Bán neki attyafia vala, Franko, Preyko, Zouáno nagy wr vala.

221 Mind czac segény nemből ezec valánac, Kic maradéki nagy wrac vóltanac, Hatalmassoc, és nagy sokat biránac, Sigmond Királynac mind hiucc valánac.

Teriede ki hire soc országokban, Sigmond Király vagon hatalmasságban, Soc országból ionec ő országbán, Tanólni, sölgáloi Buda varában.

Söt Portugalliából ki iót vala, Egy Királyfi, Sigmond nagy vduarába, Vduatlani, és tanólni iót nálla, Dunán telbe hogy általiárnac vala.

Ast cz odállya: Mert ő ieget nem láttot, Hogy háza ment, attyanac mond mit látot, Immár halgasátoc tú Rátz Despotot, Mint aiándékofta Királyt, Sigmondot,

Király vduarába Despot iót vala, Mert Töróc Czafártól igen fel vala, Hiwféggel magát aiánlotta vala, Söp főházzal aiándékofta vala.

222 Ieles háza Nandor Feyruár vala, Kit Királynac kezébe adot vala, György Despottól ió neuen vötte vala, Magyar ország kapuia ez iót vala.

H iij Rayta Ki-

60 Rayta Királynac nagy öröme vala, Örömebe
ajándékozta vala, Fő várat, várokat adot vala,
Salonkéményt, Kolpét, Beczet adta vala.

Iő Világos várat, és Munkats várat, Tokayt, Thal-
lyát, és Regetznec várat, Sjakmárt, Beferményt,
Döbretzen várasát, Türt és Varfánt, Budán nagy ie-
les házat.

A Király est gondolá ő magában, Sok aig nem
élne ő ez világban, Akar ő be menni az Ro-
maságban, Magát coronázni a Czáfárság-
ban.

Sőt Czehec köst még is Huszoc valának,
Hatalmassoc, nem engedne Királynac, Ellene vad-
nac Pápa Egyházának, Király ellenec nem állhat az-
zoknac.

235 El be méne Király az Romaságban, Óltalmazó-
kat hadiá országában, Az fő Vezér mikor hon-
nincz hazábá, Gyakorta talállya házat nagy kárba.

Blasko az vődö közbe fel támadá, Allá valo nem-
ből ő támat vala, Czeh országból Kornyisockal tá-
madá, Czehel, Magyarral sockal el indulla.

Étzacka Nagy Bombator meg állatá, Vgyan-
topua ő hammar meg hágatá, Pokol órában iokat
le vágatá, A lép várasit magának foglaltatá,

Soc latoriansággal népét iokalitá, Az Mátyus
földet ége-

12
61 földet égete, dulata, Magyar országot Dunaig puszi-
ta, Aual egész országot meg busitá,

Támadánac fő Hadnagyoc nagy haddal, Söm-
be viuánac ot a Czeh Blaskóual, Meg czalatec, el vé-
geze hammarággal, Magyaroc le állának ő hadoc-
kal.

240 Imè esmet egy gonos hirt hallának, Póroc köz-
zül ketten fel támattanac, Mondiac mind a kettőt,
nagy haddal vadnac, A parábtoc vellec fel támatta-
nac.

Egyic Antal, a másic Márton vala, Antal kén-
czes Erdélyből támad vala, Hatalmassoc őc féllel jár-
nac vala, Nemeseket mind le vágatnac vala.

Köueteket várookra küldnece vala, Véres törrel
ajándékozna vala, Ki meletec hammar nem támad
vala, Sörnyü fegyuerrel meg büntötic vala.

E póroc anyira gyülekezénece, Wrac Nemesec
előlec rörtenece, Fel támadni sockaig nem meré-
nece, Végre látac, hogy őc mind el vesnénece.

Támadánac őc, mind egybe futának, Az ket-
pör Királyal Sömbe állának, Egy mezőbe őc
egybe ropponának, De a Póroc hammar meg futa-
mánac.

245 Sertelennül ot őc le vágatának, A Királyoc na-
gy kényal meg halának, Sömektől, orroktól soc meg
valának, Aiaktól, kezektől, meg valának,

Ez vődö

62 Ez vődo közben az Olasz országban, Sigmondos coronázac Czásártságban, Nem soc mulua ioue Magyar országba, Előster be álla az ió Pofomba.

Ra gondola orfága fűklégere, Magyarokat hayta nagy békelegre, Egyelégre, egymást nagy berelemre, Decretomat Wyirá iob főzészre.

Ottan Czeh orfágba Király indulla, Iglaria városba ő be álla, A Czeheckel nagy gyűlélc löt vala, A hit dolgából egyefülnecc vala.

Romai hitre haytác az Huszokat, A Czásárnac aianlác őmagokat, Meg épülec mind a bentegyházakat, Mert a Huszoc meg égettéc azzokat.

200 Nagy soc Pap, Barát annac őtúl vala, Mert az Huszoc mind ki kergettéc vala, A drága képeket el töttec vala, Nagy kazdagtságban szakmányt töttec vala,

Sigmond Király halálát meg halyátoc, Soc iará fát, hadát ha meg hallátoc, Czeh Pragába mikor lön be állátoc, Czehnecc Magyarnecc lön ot vig lakásoc.

Immár Czásárt vénység el érte vala, Resketelég is gyötrette vala, Nem soc vődöre ő meg kórtúlc vala, És halálra el nehezedet vala.

Gondba esec ot a Czásárné affony, Kinecc neucc vala Babára affony, Czásár halála vián gondola affony, Mint lehetne ez országba ő Affony.

65
Meg főlitá a Czelling Ispán öczér, Meg főlitá az Pegradi Györgyer, Ezeckelegy nyihány icles fő népet, Kic ő neki aianlác hiwsegeket.

Ott őnekic titkony hit allat, S'olla ő Wroknac melly közel ő halála, Kezdel vesni neki nagy birodalma, Nekem leffen tú veletoc nagy bumra.

Tú Wramnac ha tanáczuladnátoc, Hogy ha többé én özuegyé maradoc, Lengyel Kitálynac feleségül adnátoc, Velem őfue tú wralkothanátoc.

Tudom, hogy Lengyel Király hozzáia venne, iegy ruha ért e két ország enyim lönne, Egyic segédem Czelling öczém lönne, Másic segédem én vno-kám lönne.

Kel kérénecc én Wramat élteben, Magyarokkal más főzészec ne lönne, A Czeh wrac mind engedgyenec erre, Czásárnénac fogadnánac hűtökre.

Imè affonné álharatlansága, Czodálatos neki nagy kiuansága, wra még fen vagon főine vilaga Férhöz vakarkodic ő affonsága.

Régen Ersébet leányát el adta, Austriai Albirt Hertzegnecc adta, Ez orfágot birni ast fel tartotta, Mert Czásárnac nem vala tób magzattya.

Az egy leányát ő sem nézi vala, Czac az iffiu Királyhoz ő mehet vala, És ő ez orfágot birhattya vala, Alnoklágát Czásár meg tudta vala.

86
De ő hűségében már ketes vala, Austriai Herceget értette vala, Király az Barbárát gyűlöli vala, De már magát halnyi el szánta vala.

Cseh országból hadià el készűlyenec, Az Magyaroc hogy ot el ne vesűsenec, Nem bisűhatic à Czehec hűségénec, Betegűségét Czehec hogy meg érténec.

Rea gondola, haiát szalangostatà, Virágos kosoróval meg nyomtatà, Vgy Pragából Magyarokkal indula, Czac fő haytuán mindennec válast adà.

267
Olly igen siet Czásár az Moruába, Albirt Hertzeget leányával láthatnà, Minden országit neki aiánla, S nama neuó városba ő be szállà.

Az Albirt Hertzec mikor est meg halla, Feleségével siete, be szálla, A Czásárné asszony is indult vala, Attyafiával Czellingel be szállà.

Iőűsét asszonnac Czásár meg tudà, Hogy meg fognac titkosánac meg mondà, Est à Czelling igen hamar meg tudà, Asszont meg fogàc, ő futua szálladà.

Czásár el nehezűle azonközbe, Az Wrakat huiatà cleybe, Mert lelke czac alig vagyon testébe, Sólly illy bór, akkor valo fektébe.

Attyámfiái, Vagyoc halalomon, Velem vóltatoc

67
Vóltatoc nagy soc dolgaimon, Nagy halát adot tú hiw vóltatokon, Örűltem mindenkor tú ió vóltatokon.

270
Iól tudiatoc, Hűstoc igen álnakoc, Kosorós főuel engem ki hóstatoc, Oka ez lön, hogy ki szabadullyatoc, Kegyerlen nép miat el ne hullyatoc.

Asűt bizonnal én meg értöttem vala, Ha halálom nekem ot történyt vólna, Feinként tú ot reckentettec vólna, Kazdagűgtoc mind predára kólt vólna.

Tú iótokat iőűendőre is kiuánom, A két országbékeségbe maradion, Előbbi vesűdelmbe ne iussion, Asszonnny kéűánűaga hátra maradion.

Vegyétecelő tú ez országbé gondiát, Vtőlso Feiedelem válastrafát, Közűtekbe válasttatoc egy Királyt, Kinec szerűsűtec bőlcz tudományát.

Éltembe nagy szerűtettel lűstoc, És ő neki hűuen szolgallyatoc, Országbé nagy békéuel marattoc, Soc ellensűget igy el táűostathattoc.

273
Godom nekem régen vólt è dologra, Hogy ki méltó vólna à Királyűsűgra, Az én vőmer válastottam én arra, Albirt Hertzeget ez birodalomra.

Est, bőlczesűge neki ió vagyon, Az hadakozásra ió
I ij zása ió

68
zálsa iò eße vagyon, A törvény is mondia hogy
rea fáallyon, Mert Erőbet leányom nálla vagyon.

Szeretettel nektec ötet aiányom, Mert Albert-
nac iò szerenczeiét tudom, Iò erkölcsét, kegyességét
iól tudom, Azétt óltalmatokr a ötet hagyom.

Túteket kérlec én kegyességem ért, És én ne-
kem aiányot hűtetec ért, E két orőnac meg mara-
dála ért, Söc szerenczet értetec bollygásom ért.

Ez Albirt Hertzeget, kit most bešellec, Leá-
nyommal Királyfágba vegyétec, Még éltrembe ö-
tet felemellyetec, Mint tudgyátoc, nagy hiuen tíf-
tellyetec.

280 Sigmund Czáfárnac könyveci húllanac, Az Ma-
gyarocerról mind fogadánac, Czáfár kezén öc
mind hűtet adánac, Király Albirt Hertzec felki-
áltánac.

Erőbettel Albirt meg esküüenec, Az iò se-
renczeuel be köőenenc, Köüeteket orőfágokba kül-
denec, A testamentom felöl izenenc.

Bódog Ašőny fogadála napiában, Sigmund
Czáfár Snamá neuú várasban, Nagy őepen meg
hula az ő ágyában, A Czáfárné ašőny vagyon
főklágban.

Értit ő fáz eštendöt: ez világban, Ötuen egy
eštendöt: az Királyfágban, Híőon het eštendöt: az
Romaiban

69
Romaiban, Tizenhet eštendöt à Czeh orőfágba.

Sigmund éle öt eštendöt à Czáfárfágban, Ezer,
négy fáz harmincz ötbe iaráfában, Az testel űeté-
nec be Pošomba, Onnat űeténec kénczes Budába.

281 Testnec mindenüt nagy ohayrásokat, Nagy iay
šóual, vonšnac űoc harangokat, Bihar Váradon te-
metéc wrokat, Testnec őántalan Mese mondáőo-
kat.

Vgy forgódnac nagy űoc rendbeli Papoc, Ot
lobognac nagy űoc viaš ištápoc, Veritez nec kö-
üer nyaku Barátoc, Mert pendül nec nagy űoc arany
forintoc.

Vlőttéc egy koporőóban őéliben, Coronaiá-
ban őép őltezetiben, Mondiac, hammar írtác
Šentec közüben, Váriác à két kezét, hogy érien
egyben.

Ének be hallottam, vagy vólt, vagy nem vólt,
Tar Lőrintz hogy pokolba be ment vólt, Egy
tűzes nyošollyát ő ot látot vólt, Négy őeginel négy
tűzes ember á' vólt.

Šózatot ot Tar Lőrintznec adnac, Az nyo-
šollyát tarityác Sigmund Királynac, Erőec, Púšpec,
két parašt wrac vóltanac, Az négy ember hamis
wrac vóltanac.

290 Erőec hamis dežmaért karhozot, Cancellari-
us leucl váltsfág ért kárhozot, A két nemes wr du-
lás ért

Es ert kárhozor, Hamis vámbörzés ert egyic kárhozor.

Nagy loc czodát Tar Lörintz látot vólt, Egy tüzes kádferedet ot látot vólt, Sigmond Czásár hogy benne feredet vólt, Maria Király leányáual ot forgodic vólt.

Soc pártá nélkül való leányokat, S'ép menyefeket és s'ép ruhásokat, Kiknec Sigmond meg mérte köldekeket, Hofsbálagokat, és ő s'ép túgyeket.

Est Czásárnac Tar Lörintz meg monda, Est felek, Leben arról nagy gondiá, Mint ő ágyát pokolból ki iktassá, És hogy menyorságra igazgathassa.

Coronánac egy kis ágát el ronta, Tizen három váraft ő él s'akasztá, Nyoltzuan ezer forint ert zálogosita, Budán bent Sigmondot aual rackatá.

295 Belé kazdaglágot, Papokat sörze, lofágot nagy lokat oda engede, S'ent Sigmondnac ő a fel neuebtete, Hanem ha ágyát aual ki vehette.

A Királynac viadallya soc vala, De diadallya ma igen ritkán lótt vala, Azért feiebe míg Corona vala, Országait meg óltalmafta vala.

297 És a ki est magyar nyelwre fordita, Notáiát is czac ő maga gondola, Vers feiekben neuét is bealkota, Ezer hatot fél s'áz, ketőben írta.

Finis, Laus Deo.

170

Es ért kárhozor, Hamis vám börzés ért egyic kár-
hozor.

Nagy soc czodát Tar Lörintz látot vólt, Egy
tüzes kád feredöt ot látot vólt, Sigmond Czásár
hogy benne feredet vólt, Maria Király leányáual ot
forgodic vólt.

Soc párta nélkül valo leányokat, Söp menyef-
keket és söp ruhásokat, Kik nec Sigmond meg mér-
te köldekeket, Hobbáságokat, és ö söp tügyeket.

Est Czásárnac Tar Lörintz meg monda, Est
felele, Leßen arról nagy gondiá, Mint ö ágyát po-
kolból ki iktasá, És hogy menyorságra igazgat-
hasá.

Coronán ac egy kis ágát el ronta, Tizen három
várašt ö él bakasá, Nyoltzuan ezer forint ért zála-
gosita, Budán srent Sigmondot aual rackatá.

Belé kazdagfágot, Papokat börze, Iofágot n-
gy lokat oda engede, Srent Sigmondnac ö a
fel neuektete, Hanem ha ágyát aual ki vet-
hette.

A Királynac viadallya soc vala, De diadal-
ma igen ritkán köt vala, Azért feiébe míg Coro-
na vala, Országait meg óltalmašta vala.

Es à ki est magyar nyelvre fordita, Notáiát is
czac ö maga gondola, Vers feiekben neuét is be-
alkota, Ezer hatot félház, ketöben írta.

Finis, Laus Deo.

